

УДК 595.42:595.7(092.2):016[Zlotin A. Z.]

В. Л. Мешкова¹, І. П. Леженіна²*1. УкрНДІ лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького**2. Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва***ПАМ'ЯТІ АВРАМА ЗИНОВІЙОВИЧА ЗЛОТІНА (28.08.1937–29.06.2016)**

Мешкова В. Л., Леженіна І. П. Пам'яті Аврама Зиновійовича Злотіна (28.08.1937–29.06.2016). Статтю присвячено життю та діяльності видатного вченого-ентомолога, засновника школи технічної ентомології в Україні Авраму Зиновійовичу Злотіну.

Ключові слова: Аврам Зиновійович Злотін, біографія, ентомологія, шовківництво, технічна ентомологія.

Мешкова В. Л., Леженіна І. П. Памяти Авраама Зиновьевича Злотина (28.08.1937–29.06.2016). Статья посвящена жизни и деятельности выдающегося ученого-энтмоолога, основателя школы технической энтмоологии в Украине Аврааму Зиновьевичу Злотину.

Ключевые слова: Авраам Зиновьевич Злотин, биография, энтмоология, шелководство, техническая энтмоология.

Meshkova V. L., Lezhenina I. P. In memoriam Avraam Zynoviyovich Zlotin (28.08.1937–29.06.2016). The article is dedicated to the life and activity of the famous scientist and entomologist, founder of the school of technical entomology in Ukraine, Avraam Zynoviyovich Zlotin.

Key words: Avraam Zynoviyovich Zlotin, biography, entomology, sericulture, technical entomology.

29 червня 2016 року наукова спільнота зазнала великої втрати — на 80-му році життя помер видатний вчений-ентомолог АВРАМ ЗИНОВІЙОВИЧ ЗЛОТІН — доктор біологічних наук, професор, академік МАНЕБ, іноземний професор Шенсійського інституту шовківництва Китаю, почесний професор Інституту шовківництва України, почесний професор Харківської зооветеринарної академії. Його ім'я занесене до 50 закордонних енциклопедій. А. З. Злотіна було відмічено Міжнародним Кембриджським університетом як видатну людину ХХ століття (2006 р.), йому було присвоєно звання «Харків'янин року» (2006 р.), а також нагороджено великою золотою медаллю «За сприяння світовому прогресу» Американським біографічним інститутом.

Аврам Зиновійович народився 28 серпня 1937 р. у с. Семенівка Полтавської області. Його дитинство припало на тяжкі воєнні та повоєнні роки, але тяга до знань, працелюбність і працездатність були притаманні йому змалечку.

Найдужче його приваблювала біологія, тому він поступив і у 1960 році з відзнакою закінчив факультет захисту рослин

Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва (нині Харківський Національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва).

На ювілеї ХНАУ він згадував, які добрі були викладачі, які глибокі знання отримували студенти. Тут він зустрів свою дружину, з якою був разом понад 50 років.

Після закінчення Інституту А. З. Злотін працював районним ентомологом, потім (1961–1967 рр.) — молодшим науковим співробітником лабораторії Науково-дослідного інституту добрив та інсектофунгіцидів.

Незабаром після захисту у 1966 році кандидатської дисертації у Харківському державному університеті А. З. Злотін став старшим науковим співробітником, а з 1973 року — завідувачем відділу технології промислового отримання коконів та греди Інституту шовківництва УААН (тоді — Української дослідної станції шовківництва). З тих пір на все життя він зберіг теплі почуття до шовковичного шовкопряда, а водночас і до розведення комах.

Після захисту у 1982 році докторської дисертації у Всесоюзному інституті захисту рослин (Ленінград) А. З. Злотін поступово переключається на викладацьку діяльність, не обриваючи зв'язків із шовківництвом. Викладацька діяльність дає йому змогу підбирати й виховувати кадри майбутніх аспірантів, а налагоджені процеси селекції та розведення шовковичного шовкопряда в Інституті шовківництва надають можливість перевіряти нові ідеї та впроваджувати численні наукові знахідки. Так за участю А. З. Злотіна та під його натхненням одержано понад 70 патентів на винахід, і навіть в останні місяці свого життя він продовжував редагувати якісь нові заявки.

З 1986 року А. З. Злотін працював на кафедрі зоології Харківського державного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди спочатку професором за сумісництвом, з 1990 року — на постійній роботі, а з 1994 року завідував сектором біології й кафедрою зоології цього ВНЗ, одночасно керуючи відділом в Інституті шовківництва (за сумісництвом).

Ще з молодих років О. З. Злотін поклав собі за правило: «ані дня без рядку». За такого навантаження, яке він мав на викладацькій і науковій нивах, він ще написав понад 60 книжок, у тому числі підручники, наукові та популярні.

Серед популярних книжок: «Насекомые служат человеку» (1986), «Насекомые — друзья и враги человека» (1987), «Цитогенетика и шелководство» (1988), «Всё о пчелах» (1990), «Летающие цветы» (1991), «Занимательное шелководство» (1992).

Одна з найбільш відомих книжок О. З. Злотіна — «Техническая энтомология» (1989). Саме він започаткував цю наукову галузь, написав перші поради з технічної ентомології, а також із селекції та контролю якості культур комах.

Під його керівництвом розроблені нові прийоми й методи відбору селекційного матеріалу, контролю якості культур комах, біоіндикації екологічного стану середовища. Підсумком такої роботи є школа технічних ентомологів — захищено 26 кандидатських і 6 докторських дисертацій!

Серед підручників, написаних під керівництвом А. З. Злотіна, найбільш відомими є «Екологія людини» (2000), «Сільськогосподарська екологія» (2009).

Він був консультантом ФАО ООН із шовківництва (1994–1996 рр.), брав участь у міжнародних наукових зібраннях, у діяльності редколегій наукових періодичних видань: «Известия Харьковского энтомологического общества», «Вісник Харківського національного аграрного університету: серії «Фітопатологія та ентомологія» і «Біологія», «Український ентомологічний журнал», «Біологія та валеологія», «Екологія індустріального Донбасу», а також — у діяльності Харківського ентомологічного товариства. Саме він ініціював і доклав зусиль, щоб Харківське ентомологічне товариство змогло знайти приміщення, врятувати колекції та бібліотеку і продовжити свою корисну пізнавальну та просвітницьку діяльність, залучати молодь до цікавих зустрічей, презентацій і походів.

Все життя Аврам Зиновійович підтримував тісні стосунки з *alma mater*. Багато років він був Головою ДЕК із захисту дипломних робіт студентів факультету захисту рослин. Він завжди із зацікавленістю слухав доповіді, задавав питання, поведився доброзичливо та з повагою ставився до студентів.

О. З. Злотін був інтелігентною, високоерудованою, працелюбною та працездатною людиною, принциповою та вимогливою до себе, доброзичливою до тих, хто прагнув до знань. Нам пощастило спілкуватися з ним, і ми розповідаємо про нього нашим учням.

Світла пам'ять!